

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Centvriæ Selectorvm Casvvm Conscientiæ. I. II. III.tia

Burghaber, Adam

Fribvrgi Brisgoiæ, 1665

Synopsis Centuriæ III. Selectorum Casuum Conscientiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40942

SYNOPSIS

Centuriæ III. Selectorum Casuum
Conscientiæ.

1. **A**GILVLPHVS Parochus parochianos suos iudicare potest excusatos à mortali peccato Sacri non auditi, si spatio vnus horæ ab Ecclesia distent.

2. **ALBANVS** vir nobilis licitè differt solutionem debitorum ad iacturam statûs sui cauendam.

3. **ALEXANDER** Rex acatholicus, licet ad exhibendam solùm obedientiam ciuilem præcipiat Catholicis, vt concionibus Prædicantium intersint, isti tamen obedire non possunt.

4. **ANATOLIVS** actiones quasdam mortaliter quidem (in alio tamen genere, quàm luxuriæ) malas exercens experitur ex his sæpius motum carnis, aut etiam pollutionem; quæ tamen actiones inde non contrahunt malitiam mortalem, si absit periculum consensûs formalis.

5. **ANNO** nullum vnquam seruauit ieiunium, nec ab anno 21. vsque ad 60. cum Scribam ageret: nec ab hoc inchoato vsque ad annum 90. cum adhuc robustus esset senex: idque probabiliter absque peccato semper fecit.

6. **ANTHERVS** à Confessario suo pœnitentiam accipit grauem quidem, attamen rationabilem: & eâ nondum peractâ alteri confitetur, qui pœnitentiam illam absque repetitione prioris confessionis rectè mutat, minuitque, si statum vitæ præteritæ ex præfenti confessione satis perspexerit.

7. **APELLES** pingendo negligens Sacrum, sufficienter in confessionali se explicat aiens: die festo neglexi Sacrum.

8. **ARTINGVS** moribundus famulo suo laico crimina

men olim commissum sub sigillo confessionis detegit; qui tamen inde ad hoc sigillum non tenetur.

9. **ARIALDVS** in censuram Papæ reseruatam incidens, urgente graui causâ, à Parocho suo absolui potest.

10. **ARIPERTVS** in flagranti deprehensus & statim de scelere accusatus negare hoc potest; esto inde accusator tanquam calumniator infametur.

11. **ARMOGASTES** ex prænobili familia cum in Minoribus constitutus non nisi 25. aureos ex beneficio suo percipiat, non tenetur ad horas canonicas dicendas.

12. **ATTALVS** honoratiorem in Ecclesia locum pro sepultura emens non committit Simoniam.

13. **AVXIBIVS** diebus ieiunii pinguedinem ex lardo & adipe pro cibis familiæ suæ condiendis adhibens non peccat mortaliter, si absit scandalum &c.

14. **BECHTOLDVS** torquem aureum emens, cum postea intelligat hunc furto ablatum, licitè illum vendenti reddit, & pretium suum repetit; esto hunc nouerit statim se subducturum, nec furtum Domino restitutum.

15. **BERTRANDVS** vouet, nullum alium Ordinem religiosum se ingressurum præter Sancti Dominici; quod votum non valet.

16. **BONOSVS** Clericus dotem etiam ex bonis Beneficij sui denegare non potest Sorori, si ista aliunde illam habere non potest ad honestum matrimonium.

17. **BRICTVS** debitor ob spem lucri faciendi illicitè differt solutionem 300. aureorum; nisi per id lucrum alijs etiam creditoribus satisfacere possit, alias non satisfactorius.

18. **CALLISTVS** Episcopus non potest adhibere breuiorem Confirmationis formam, quàm communem hanc: Signo te signo Crucis, & confirmo te Chrismate salutis in nomine Patris &c.

19. **CASTELLVS** Studiosus commensalem suum

in rixa lethaliter læsit & aufugit; at postquam Barbatus gladio Castelli à sanguine adhuc rubenti vnguentum magneticum illeuit, læsus quidem in dissito loco sanatus est, verumtamen non à DEO, nec viribus naturæ, sed à malo spiritu.

20. CARINA diu abest domo suâ: & post longam inquisitionem è fonte in medijs plateis extracta rectè in loco sacro sepelitur.

21. CHRYSOSTOMVS ex pacto accipiens pro concione mercedem committit quidem simoniam, non autem iniustitiam.

22. CLARA Monialis tempore belli ex Monasterio suo exire coacta non tenetur ad horas canonicas dicendas, quamdiu ex tali causa extra Monasterium versatur.

23. CORDULA vxor marito suo debitum coniugale modo & situ venialiter peccaminoso petenti reddit absque peccato veniali.

24. CYRIACVS rebus à se narratis subijciens, eas ita esse veras, vt verum est, DEVM existere &c. non committit blasphemiam.

25. DIDACVS Collegij cuiusdam Societatis IESV Rector oblatam pecuniæ notabilem summam pro certis & stabilibus Sacris annuatim in templis Societatis & à Patribus huius dicendis non quidem potest accipere siue tanquam stipendium, siue tanquæ elemosynam: at bene alijs modis citra pactum & obligationem rigidam.

26. DIOMYSIVS euentus futuros à libero arbitrio dependentes ex astris etiam probabiliter absque superstitione prædicere non potest, nisi fortè tenuissimam solùm coniecturam facere intenderet.

27. DINANTVS diuortium iure facere potest ab vxore sua adultera, etiamsi eam priùs à se abegerit, de vitæ sustentatione non præviderit, & ipsa inde in adulterium inciderit.

28. DOMETIVS in confessione mortalia quadam

omittit ex ignorantia in examinanda conscientia mortaliter culpabili, etsi non supina; unde valor confessionis adhuc subsistit.

29. DOMITIVS pluribus Missis, quas pluribus personis promisit, satisfacere non potest unicam Missam dicendo; ut ut alias valor sacrificij sit exseinitus.

30. DONATIVS Parochus secum ipse dispensat circa esum carnis, idque validè.

31. DRAGO committens tortilegium, cuius reservationem in hac diœcesi planè ignorabat, absolvi potest à Parocho; esto iste peculiarem potestatem absolvendi à reservatis non habeat.

32. DYMENA illustris virgo pridie nuptiarum meminit voti sui post pubertatem editi, idque indicat Confessario suo, qui ex Ordine quodam Mendicantium, etsi jurisdictionem quasi Episcopalem habeat, dispensare tamen cum ea non potest etiam in difficili accessu ad Ordinarium.

33. ELFRIDA mulier maritata pretium pro usu corporis sui ab amasio blanditijs & mendacijs extortum retinere potest.

34. ESAU in ceruum ei aculatus huius dominium acquirit, si ita eum tetigit, ut moraliter illius manum effugere non posset: secus ad Ismaelem pertinet, qui postea eundem cepit: in dubio iuxta proportionem huius diuidatur.

35. EVDOXIAE vxoris votum de non mentiendò potest Maritus eius irritare, nullumque declarare.

36. EVENTIVS Campsor exercet recambium, quod aliqui vocant *recursa*, idque speculatiuè loquendo, licitè quidem, quamvis practicè non consulatur.

37. EVSTASIVS post ablutionem iam sumptam aduertens in parva particulas S. Hostiæ ab ipso consecratæ potest has sumere tam in altari adhuc extitens, quam in Sacristia sacris vestibus nondum extitens: probabiliter etiã Hostiæ ab alio Sacerdote consecratæ.

38. GALATION & EPISTEME Illustres personæ iam iam nuptias celebraturæ aduertunt inter se impedimentum dirimens; in quo casu Episcopus quidem dispensare ob necessitatem urgentem potuisset; quia tamen Româ res est delata, & inde rescriptum, dispensationem certò impetrandam intra triduum, hoc elapso nuptiæ rectè celebratæ sunt, si postea intelligatur, reipsâ illam dispensationem fuisse tunc concessam.

39. FVGATIVS Bohemus cum puella Itala Augustam veniens, & aliquantulum ibi moratus coram Parocho & Testibus validè contrahit matrimonium.

40. GEORGIUS Bauarus à ciue Passauiensi simul equum & dolium vini emit, vtrumque post mensem simul soluturus & auecturus; interea autem temporis ambobus nescio ex quo infortunio pereuntibus iactura equi ad emptorem, vini verò ad venditorem spectat.

41. GERTRVDIS sacramentaliter absolui potest, dum ait, dolere se valde de peccatis commissis, etiam si in specie nullū etiam veniale exprimere valeat.

42. GEORGIANVS ex errore vincibili putans diem proximè instantem Sancti Iosephi non esse festum, absque peccato deinde omittit Sacrum, nihil amplius de hoc audiendo cogitans.

43. GEORGIA famula curam habet penûs, ideòque tenetur ad restitutionem damni, quod ipsâ non impediente facit alius confamulus illuc irrepens.

44. GENTIANVS Aulicus in vestitu, victu, conuiujs, famulatio &c. moderatissimus est; & licet idcirco amarè vexetur ab alijs, & ad maiores sumptus instigetur, non potest tamen hos facere, si moraliter certus sit, debita inde se contracturum, quibus postea non sit soluendo.

45. GVSTAVVS immodicè vsui tabachi est deditus, & simul ac surgit, eum vsurpat; vnde tamen non violat ieiunium naturale, nec arcetur à sacra Communione.

46. HADRIANVS Iudex videns inter Caspium & Caspianum litigantes causam huius probabiliorem nihilominus pro illo malè fert sententiam ex eo, quod causam eiusdem saltè probabilem agnoscat.

47. HEMMINGVS Parochus 2. Nouembris, hoc est, die animarum culpabiliter omittit recitare officium defunctorum, ideòq; ex communi DD. peccat mortaliter, quamuis non desint docti RR. qui hoc negēt.

48. HERODIVS amarè vexatur ab Herodiano adulterium vxoris exprobanter; vnde ille concitatus adulterum inopinatò inuadit, occidit, & aufugit; in cuius defectum Herodianus tenetur ad restitutionem damni.

49. INGEN vir aliàs timorata conscientia subinde in grauem blasphemiam erumpit, quia tamen similia fieri à se ait absque aduertentia saltem certa, ideo non peccat grauiter.

50. IVLITTA post actum conjugalem non potest semen statim effundere, etiamsi ex conceptione & partu prolis periculum grauium dolorum, imò & vitæ sit subitura.

51. LEOVIGILDVS Consiliarius Regius apud varios Doctores sententias inquirat, quæ pro fine suo arrideant; idq; per se non malè & illicitè.

52. LEVCIANVS ab vxore molestis precibus extorquet, vt in testamento ipsum præ fratibus consanguineis scribat hæredem, aliàs hoc non factura; valet nihilominus testamentum in vtroque foro.

53. LEVINIVS vir Catholicus retinet apud se, legitq; libros hæreticos de Religione tractantes, quasi apud ipsum non esset peruersionis periculum, qui idcirco peccat mortaliter, & incurrit censuram.

54. LIBERIVS in discursu insinuat, fornicationem ex natura sua & intrinsecè non esse malam; quod longè falsissimum est.

55. LEVTFRIDVS non peccat mortaliter aliam in vxorem ducendo, quàm Pater eius velit.

56. LOT Gen. 19. offerendo filias Sodomitis ad abusum peccauit mortaliter, si eius verba sumantur, ut sonant.

57. LVCERIVS cōductor non tenetur refarcire Lucio locatori damnum exustarum ædium, nisi iste probare possit, incendium accidisse ex culpa certi ac determinati famuli in officio suo, qui communiter pro negligenti est habitus, & tamen à Lucerio in domum fuit inductus ac toleratus.

58. LUPERIVS in templo pollutionem occultè faciendo non committit sacrilegium speciatim in confessione explicandum.

59. MANFREDVS Religiosus concessâ facultate à Prouinciali suo accipiendi aliquid citra medium florenum, non potest vi huius facultatis vno die sapius accipere dona, quæ singula quidem medium florenum non excedunt: at bene simul sumpta.

60. MARCELLA in morbo impetrans priuilegium, quo in domo sua Sacrum vnum intra 14. dies legi procurare valeat, potest intra hos 14. dies tria sibi Sacra procurare, si fortè integro post mense nullum amplius habere possit; cui Sacro, si assistant alij etiam Sæculares, satisfaciunt præcepto Ecclesiæ.

61. MARCVS miles Catholicus conscius secretorum exercitus catholici non potest hæc manifestare hosti, etiamsi ab hoc captus graua tormenta vel ipsam mortem sustinere debeat.

62. MENNAS in necessitate annuæ confessionis & defectu alterius Confessarij non tenetur cum magno incommodo Confessario loci manifestare peccatum graue quoad rationem genericam, sed potest illud omnino tacere: nec etiam ad contritionem huius perfectam obligatur.

63. MILVS Sacerdos saepe hærens, num psalmum, aut horam istam dixerit, non tenetur repetere, nisi probabiliter sciat, se omisisse.

64. NEMOTIVS cognoscens Mosiam vxoris suæ

consanguineam in 2. gradu non priuatur iure petendi debitum, si pœnam hanc ignorauit illi incestui impositam.

65. NICASIVS Aduocatus non potest pergere patrocinari causæ, quam certò agnoscit minùs probabilem, quàm partis aduersæ, cuius ipse est aduocatus.

66. NICETIVS pro 300. florenis in auro acceptis satisfacit reddendo totidem in quauis moneta argentea probata.

67. NIMMIA votum plurium precum perquam languidè peragit, quod idcirco rectè mutat Sacerdos in aliud leuius quidem, sed quod maiore promptitudine & pietate peragi ab ipsa possit.

68. ORDONIVS ut graue Reipubl. malum impediatur, illicitè frequenti prouocatione inebriat alium futuræ huius ebrietatis haud ignarum.

69. OSWALDVS laicus & ditius in vltima necessitate & defectu Clerici nò malè fecit, ad Oswaldū extremè decumbentem deferendo SS. Eucharistiam, & hanc illi administrando.

70. PHILEMON histrio comœdias exhibet sat lasciuas; quas tamen permittendo solùm ad maius malum euitandum non peccat Magistratus: nec etiam qui intersunt ob solam curiositatem: nec denique iidem spectatores peccant ratione scandali.

71. POLYCRONIVS vir nobilis & diues legauit pijs locis omnes redditus annuos per decennium ex jurisdictionibus A. & B. cum obligatione Missæ perpetuæ, quæ jurisdictiones cum alteri domino post illius mortem vindicentur, hæres ex alijs hæreditatis bonis satisfacere tenetur.

72. Poro deprehendens in sylua indicia metalli mox à fundi domino latentis metalli ignaro emit eam communi quidem pretio, sed maximo & iusto lucro.

73. PRILIDIANVS Turca cupit baptismum, & nolenti

lenti baptizare, nisi certa pecunia pendatur, hanc ad redimendam vexationem haud illicitè porrigit.

74. *PRIMITIVS* Religiosus & Sacerdos rectè benèque facit, Sacrificia, quotquot potest, offerendo pro Infidelibus conuertendis.

75. *QVIRINA* vxor aperit viro suo, fidè se contraxisse, aut aliud impedimentum dirimens habuisse; cui tamen assertioni credere maritus non tenetur, nisi aliæ circumstantiæ moraliter certò eam persua-deant.

76. *SIGISMVNDVS* in subitum morbum incidit, nullumque amplius signum doloris dare valet; ad quem nihilominus vocatus Parochus malè ipsi dene-gat Sacramentum Extremæ Vnctionis.

77. *SYLVIVS* hemorusticanus absque peccato & restitutionis onere in syluis alienis non circumse-ptis moderatè ligna cedit & auerit.

78. *SIMPLICIVS* in graui necessitate & defectu congruæ sustentationis licitè retinet decimas, nihil-que de hoc dicit Parocho.

79. *SIRITION* aduertens in arce quadam multa fieri contra ius tam naturale, quam positium ex ignorantia quadam inculpabili, monere tenetur in-colas, si fructum ex admonitione speret.

80. *SVENO* adolescens ab ingressu Religionis impeditur per Gerebertum; qui idcirco, si vi aut fraude eum abstraxit, peccauit mortaliter, & resti-tuere tenetur monasterio, quanti æstimabitur emo-lumentum temporale ex ipso prouenturum, con-sideratis tamen circumstantijs, per quas illud emo-lumentum poterat impedi.

81. *SIBERTVS* Sacerdos & Canonicus frequenter negligit Completorium; cuius tamen omissione vnum tantum committit peccatum, nec tenetur du-plicem horarum dicendarum titulum in confessione aperire.

82. *THEONAS* in conuentione mercedis pro ope-

ra & labore suo deceptum se ultra dimidium videns finito etiam anno remediū habet æquitatis, ad quam contractus est reducendus.

83. THEON Sacerdos in quadragesima Vesperas post meridiem recitando nec venialiter peccat siue in choro, siue extra hunc.

84. THOMAS aiens, probabile se iudicare, animam rationalem esse immortalem, incidit in hæresin, sic dubitando.

85. TORNANVS in foro interno ob voluntatem Domini præsumptam excusatur à restitutione rei ablatae saltem statim facienda: & inde etiam non peccauit mortaliter.

86. THEOPEMPTVS in concubinato viuit cum Theopempta fæmina laica, quæ criminis rea spectat ad Iudicem sæcularem.

87. TVRSON iniuste ad mortem damnatus haud illicitè Iudicem ad Dei Tribunal eadem secum horā vocauit.

88. TVRONIVS post confessionem pro Iubilæo peractam ante cætera opera impleta iterum in peccatum mortale lapsus non tenetur ad Iubilæum illud lucrandum iterum confiteri, sed sufficit, si conteratur.

89. VALENTIONI Subdiacono & Canonico post mortem fratris Amici ad conseruandam familiam suadent nuptias, spondentque dispensationem Papæ; & quia ante hanc cognitam & acceptatam Valentio nuptias celebrauit, matrimoniū fuit nullum, & ipse per se loquendo, peccauit mortaliter.

90. VINDONIVS vxori gemmam 100. imperialis æstimatam donans repetere eam, & elargitiones ex eadem ab vxore in amicos factas retrahere non potest.

91. VITELLIVS Religiosus & Sacerdos Senens ægrum ex vno in alterum latus suauiter vertendo nō incurrit irregularitatem, etiamsi Seni isti mors præter opinionem inde fuerit accelerata.

92. VIS.

92. VISSIA ancilla ex bonis Domini sui licitè facit eleemosynas, si adest consensus Domini siue expressus, siue tacitus, siue ratiõabiliter præsumptus.

93. VITERBIO puero vix septennario rationis tamen capaci ante Sacramentũ Eucharistiæ aliquando sumptum dari debet Extrema Vnctio.

94. VRSATIUS Sacerdos superfluum bonorum ex beneficio verè fit dominus: tenetur tamen disponere in vsum pauperum, aut alterius piæ causæ, idq; tum ex præcepto Ecclesiæ positiuo, tum ex iure naturæ, siue ipsâ natura virtutis Religionis; quod si eosdẽ superfluos redditus in diuites transferat, ab alienatio valida est, nec restitutioni obnoxia.

95. WENDELINVS ioco explodens sclopetum solo puluere nitrato onustum ita socium terrore percutit, vt humi procumbens post 14. dies negligentia curæ interueniente moriatur; ex quo tamen casuali homicidio nullam ille incurrit irregularitatem.

96. WIGBERTVS dubius subinde an aliquid comederit, vel non comederit: subinde an comederit ante vel post medium noctis potest in vtroque dubio celebrare.

97. WILIBALDVS Episcopus licitè in diocesi sua confirmat etiam alios ex vicinia accurrentes.

98. WINVALOCVS Capellanus ad S. Praxedem vi fundationis quotidie in Sacello huius Sanctæ celebrare obligatus peccat mortaliter, si sæpius alibi celebret absq; iusta causa; non tamen tenetur ad compensationem: nec alibi celebrare, si in prædicto Sacello nequeat, nisi specialis conuentio interueniat.

99. ZAMDAS vrgendo Iouinum amicum suum haustu vsque ad ebrietatem, peccat mortaliter: non tamen Iouinus, si hanc ebrietatem absque periculo mortis vel grauis percussione euitare nequeat.

100. ZOTICVS dubius de impedimento matrimonij, & post diligentem veritatis indagacionẽ nihil reperiens bonâ fide contrahere, & debitum petere ac reddere potest.